Ч. 28. Чернівцї, четвер дня 27. квітня (9. мая) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Нарікання і самопоміч.

Дуже поучаючу статю Василя Нагірного помістило „Дїло“ в числї 89-ім. П. Нагірний, чоловік вельми заслужений в нашім розвою економічнім, звертає в сїй статї увагу на одну дуже важку хибу нашого народу, а іменно сю, що любить завсїгди нарікати, але сам до дїла не бере ся. На двох драстичних прикладах показує він ту нашу погану прикмету, нашу байдужність до громадского дїла, котра тим більше мусить вражати кождого думаючого чоловіка, що она йде дуже часто поруч з зарозумілостию на свою власну силу, котрої нема. На думку п. В. Нагірного під взглядом материяльним ми не бідні; в ріжних ненаших товариствах руского гроша є на мілїони, коли у всїх наших товариствах нема єго і на пів мілїона... Очивидно Русини не мають довіря до власних інституций. Сьвідчать о тім хоть би такі два приміри, котрі подаємо зі статї В. Нагірного:

„Народна Торговля“ се вже товариство поважне, і яко таке узнане вже й чужими людьми. Дїяльність єго несе пожитки не тілько рускій справі виховуванем руского купецтва, але і краєви хоть-би тим, що єсть перед торговельним сьвітом фірмою, котра в час і ретельно платить, — бо треба знати, що Галичина що до кредиту не має за границею доброї репутациї з причин добре нам звістних. Мимо того всего число членів того товариства не може осягнути навіть цифри 1.000, хоч істнує вже дванацятий рік! Та вже-ж і удїл низонький, бо тілько 10 зр., а мимо того і мимо доброго розвою товариства, — оно на тримілїонову Русь австрийску не може повеличати ся хочби одною тисячкою членів, коли тимчасом товариство „кулок рільничих“ числить понад сорок тисяч членів. Справдї ми бідні! Се байдужність наша! — она єсть причиною нашого убожества!

Другий примір ось такий: Буде рік тому, — пише дальше п. В. Нагірний — як оповістив я в „Дїлї“ мої уваги дотично товариства „Гуцульска Спілка промислова в Коломиї“. З нагоди сего поясненя задачі і стану сего товариства просив я патріотів наших, щоби зволили приступити з удїлами до него і тим дати єму можність сильнїйшого розвою. Результатом сего було, що аж на личну мою інтерпеляцию приступило чотирох членів по 5 зр., се єсть разом з сумою 20 зр. Єсть чим робити, нема що казати! Побачивши, що така просьба і представленє в ґазетї не помагають, розіслав я в марті сего року 300 письм до ріжних людий, котрих знаю, що могли би, повинні і мають з чим приступити до товариства. Були між ними духовні, адвокати, професори, директори, селяни і промисловцї. Були між ними такі, котрих маєтки більші в данїй місцевости нїж найбогатшого жида; були такі, що мають мало що меньше від 1000 зр. доходу місячного; були тякі, котрі ріжні свої акциї та облїґациї що кілька днїв на сонци просушують; були між ними і урядники руских інституций, котрі мають плату річну до 3000 зр. і т. д. Розіславши 300 запрошень до таких людий, гадав я собі, що бодай 200 з них увзглядняють потребу розвою одного з руских товариств, і то в сторонї, котру лихварі присїли і немилосердно людий визискують, а кинувши по пятчинї або десятчинї, буде 1000 2000 зр., ну і товариство „Гуцульска Спілка“ зачне експортувати вироби гуцульскі, бодай хоть на Подїлє. Поки-що укладаю в своїй голові плян такого експорту, виджу в уяві вже ваґон наладований ріжними хорошими виробами гуцульскими, виджу на ваґонї руску фірму „Гуцульска Спілка в Коломиї“; виджу склеп товариства завалений різьбою, вишиванями, коновками, бочками і ріжними-прерізними роботами гуцульскими; виджу фіри перед склепом, з котрих одні привозять товари, другі наладовують, а служби при склепі много. Все виджу і тїшу ся, що і між Русинами завела ся европейска робота. Їду до Коломиї, щоби не тілько в уяві, але й на дїлї се побачити. Приїхав — і що-ж бачу? От, що тримілїонова австрийска Русь здобула ся на 17 членів, котрі прислали разом 240 зр., а між тими сама „Народна Торговля“ фіґурує з сумою 100 зр. Отже 16 членів прислали разом 140 зр.! Між тими славний наш Перемишль, котрий зібрав на будову театру руского над 1000 зр., прислав більшу половину сеї квоти, а Бережани третину. З богатирів, що вже й жидів перевисшили своїм маєтком або що добивають торгу о більшу посїлість, нема між приступившими членами анї одного!...

Плач і нарікання — каже наконець п. В. Нагірний — нинї нїчого не поможуть; з плачу нинї сьміють ся. Нинї цїнять чоловіка після єго позитивної роботи, а бідакам, що руку витягають, показують заведенє сьв. Лазаря“.

Золоті слова, шкода тілько, що ми так часто на них забуваємо! Так єсть! нинї цїнять чоловіка, і не лиш чоловіка, а цїлі партиї і нарід після їх позитивної роботи. Нинї дивлять ся, чи нарід сильний, чи можна з ним числити ся і коли бачать, що він не єсть завалидорогою, а сильним членом в спілцї державній, тодї поважають єго і дають єму се, що єму належить ся. Плач і нарікане не помагають, того нїхто тепер не слухає, се нїкого не зворушує і бідакам показує ся заведенє сьв. Лазаря! А в нас же чим проявляє ся робота декотрих партий, як не нарікане і плачем? Фактом єсть, як се доказано висше, що ми байдужні до роботи економічної. Слабий розвій наших товариств полїтичних сьвідчить, що нам байдужа і орґанїзация народна. Слабий розвій наших товариств просьвітних доказує, що нам байдужа і просьвіта народна. Дуже малий попит на книжки, часописи і т. п. сьвідчить, що нам байдужа і власна осьвіта. Все те не видумки, а дїйстні факти, котрі можна легко доказати, як се ми нераз чинили, численними примірами, котрі в прочім кождий у нас бачить, куди не поверне ся.

І чим же в виду того суть наші нарікання і плачі на тих, що мають власть, коли ми самі зовсїм не думаємо постарати ся о таку силу, щоб з нами всї числили ся? І чим же в такім випадку суть нарікання наших опозиционїстів на тих провідників народних, котрі, знаючи слабу силу народну, вибирають до своєї дїяльности дорогу мирну, бо лиш такою можемо тепер щось роздобути для себе! Дїйстно, приходить ся сказати, що наші опозиционїсти хоч бачать, що нема нашим послам на кім оперти ся, мимо того суть невирозумілі а навіть несправедливі для них і безпідставними напастями спиняють їх і так уже дуже трудну роботу. Більше позитивної роботи на кождім поли, а тодї з нами будуть всї числити ся! При теперішній байдужности далеко не зайдемо!

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

З нагоди смерти митрополита

Сильвестра Мораря-Андриєвича.

(З кругів православного духовенства).

Дѣлайте, дондеже день есть, прійдетъ бо нощь, егда никтоже можетъ дѣлати. (Іоанъ 9).

II. Як з одної сторони публична діяльність пок. Митр. Сильвестра яко волоского патріота є приміром наслідуваня гідним для нас Русинів що-до нашого руского народу, так з другої сторони повинні ми собі бажати, щоб наслідник его не вступав так односторонно в его сліди; бо крайна пора нам видвигнути ся з пятнацятилїної неволї на сьвіт Божий.

Як сказано, пок. Митрополит видів яко горячий Волох і окруживший себе визначними Волохами, перед собою виключно долю волоского народу. Патріотизму его ми не маловажимо, противно, ми кладемо его за приклад всім Русинам яко наслідуваня гідний. Що ми засуджуємо в публичній діяльности митрополита, то его нетерпимість, нетолеранция, яка не то князеви Церкви, архипастирю, але жадному хоть трохи совістному християнинови зовсім не до лиця. В чисто волоскій дієцезиї поступоване пок. митрополита було би зовсім на місци і гідне похвали і признаня, але в переважно рускій дієцезиї така діяльність ненормальна, незаконна і в великій мірі шкідна. Між тим ми видимо в кождім почині митрополита рівночасно кривду Русинів, хотяй они его духовні діти, не гірші від Волохів. В волоских товариствах він меценат а рівночасно отвертий противник руских товариств (Заборона совітникам Коморашанови і Ілясевичеви належати до Руской Бесїди; дисциплїнарка о. Проданови і назване его унїятом) Заходить ся около отвореня волоских паралельок в Сучаві, а заразом ставить всякі перепони при заснованю руской ґімназиї в Кіцмани, а відтак в Чернівцях. Приневолює питомців належати до Junime-ї, а рівночасно забороняє слухати викладів руской мови і лїтератури на унїверситетї. Не принимає і тероризує руских питомців, а з другої сторони дає всякі можливі пільги волоским кандидатам навіть з Семигороду і Румунії. Заложив печатню в великій мірі при помочи Русинів, а відтак дав еї до розпорядимости виключно Волохам. Приневолює офіцияльно передплачувати „Candel-у“, редаґовану в патріотично-волоскім дусї. Забороняє читати рускі ґазети і календарі, а видає календарі з мовою зовсім з'огидженою. Сьвяткувати каже память в міских церквах визначних Волохів, (пр. Пумнула) з патріотичними проповідями, а рівночасно забороняє Русинам тамже шанувати н. пр. память Кирила і Методия. Заводить волоскі богослуженя і навіть хористів з Румунії, а рівночасно усторонює славяньскі богослуженя і проганяє руску інтеліґенцию зі своїх церков.

Коли застановити ся над всіми кривдами, які заподіяно з руки впр. пок. митрополита бук. Русинам, то серце крає ся і чоловік посторонний тяжко повірить сим правдиво начеркненим фактам. Русини списали багато явних кривд в своїх часописях і в обширній книзї „Die Lage der gr. or. Ruthenen in der Buk. Erzdiecöse,“ вияснювали своє положенє висшим сферам і по змозї запобігали цїлковитій заглади своєї народности. Митрополит же до послїдного віддиху продовжав свою румунїзацийну роботу і ще сеї зими вислав Promemoria на свій торічний Memorandum до Відня, з котрого яскраво виглядає его румунїзацийна діяльність.

Не споминаючи про якусь потребу руску, просить він о річну субвенцию для волоского тов. „Societatea domnilor romane,“ що до тла волощить наше руске жіноцтво, а надто отвореня висшої дївочої школи в Чернівцях, віби православної а в дійстности чисто волоскої, що з дотичних статутів ясно виходить. Надто щоби зовсім знищити катедру для руской мови і лїтератури, проти котрої владика вічно воював, просить о заснованє катедри для церковно-славяньскої мови і лїтератури і не аби зробити Русинам якусь ніби концесию, але аби спровадити сюди одного звістного московского аґента на професора для більшого і пожаданого заколоту поміж Русинами.

Шістьдесяті роки ще застали Русинів і Волохів в національній дрімоті, бо одиницями засновала Руска Бесїда в Чернівцях і Societatea pentru cultura şi literatura romana чули ся чужими в ріднім краю. Інтеліґенция нечисленна обох народів старала ся виключно о щоденний прожиток, розговорна мова була німецка, а в дідичів волоских навіть польска, але спільна почва була одна, церков православна То порозумів добре пок. митрополит і кілька волоских самосьвідомих провідників, що маючи церков в руках, могли легко запанувати і надавати тон обом народностям. Отже за всяку цїну старали ся не обєктивного і лагідного чоловіка видвигнути на престіл митрополичий, але голосного націоналїста волоского, яким був тогди о. Сильвестер Андриєвич.

З внутрішнього званя і з вдячности для своїх партизанів забрав ся впр. владика вже 1880 р. до безоглядної румунїзациї церкви і руского народу на велику скалю з негодованем анатему кидаючи на сьмільчаків-Русинів, яко ніби-то атеістів і унїятів і заборонюючи належати до руских товариств та передплачувати рускі ґазети і иньші публїкациї, яко церкві православній ворожі.

Русини опинились серед публичної і родинної інквізициї, одні затихли, а другі з перестрахом віддали своє імя і свої сили на услуги митрополита. Коли рускі товариства таким чином знидїли, виринають на сьвіт Божий численні волоскі товариства, а ми опинились в них, чому? бо там був митрополит, там православіє! Armonia зволошила нас музикою і театром, Societatea pentru cultura волоскими публїкациями, Societatea domnelor romane волошить наші діти, Scoala romana відтягла нам ряд нашої інтеліґенциї, Candela і волоска церковна лїтература наше духовеньство, семинария зрумунїзувала наших питомців, і до того всего приложили ми Русини наші сили, наше знанє і наш масток.

Впливові посади заняли Волохи, навіть всї майже мандати посольскі, що нам належать ся, не в наших руках і ми Русини за пятнайцять лїт дійшли до того, що вже і промовляти про себе в тїлах репрезентацийних не маємо ми, але Волохи!

Так перестрашаючо зросло волоске житє над нашими головами в великій мірі нашими питомими силами за 15 лїт, і то заходами пок. митрополита Мораря-Андриєвича.

Чи-ж диво, що ми Русини про такім складї річий, не вспіли розвинутись нормально, чи-ж диво, що сили наші теперішні не стоять на рівнї з волоскими? Все, що Волохи ніби-то в нашу користь робили, все те загорнули для себе: то лишило ся тілько при нас, що нам наші сьвіглі рідні люди придбали. І ми йдемо, особливо в послїднім часї, замітнїйше наперед, і дасть Бог, що й наше народне житє зовсім заверне до лїпшого, бо головна перепона відпала і ми застережемось на далї против того, аби і на будуче православіє було покривкою до пагубних аґітаций.

Боже поможи, а ти небоже не лежи, всї як один ворухнім ся, всї верстви нашої суспільности: Сьвященники і сьвітскі наші люди, бо „часъ уже намъ отъ сна востати!“

Нощь убо прейде, а день приближи ся отложимъ убо дѣла темныя и облечемся во оружіе свѣта. (Рим. 13. 11.)

Просьвітний рух поміж селянами на Буковинї.

Просьвітний рух поміж буковиньскими селянами починає будити ся що раз живійше, хоч стрічає великі перепони. Буковиньскі селяни, як звістно, заможнїйші від галицких і могли би дуже легко дійти до великого просьвітного розвою, як би було кому ними заняти ся. Тимчасом жатва многа, дїлателей же мало. Пишуть нам на приклад з одного села під Чернівцями, що там, хоч нема і 50 жидів до голосованя, управа села спочиває таки в їх руках, а они звістно, не все прихильні просьвітї народній. Не до вподоби тамошним селянам двірник, не в лад їм і его заступник і так само дяк. На дяка нарікають они в письмі до нас так: „А ще і дячок рие против нашої читальнї. Бігав хатами та відмовляв людий від читальнї і каже, що то по унїятски. От що може бути хандрило! (обурює ся наш селянин). За наші книші, паланицї та прядиво ще нас старцями (жебраками) називає, а як панотець править по руски, то він по волоски відповідає, . Гай, гай! згибла та курочка, що дві ейци носила! Файний ми Русин, що в хатї руского слова не почуєш, лиш волоске, як з жінков, так і з дїтьми, бо его жінка каже: хто по руски говорить, то унїят“. А вона дес служила в якогос попа-Волоха тай уже ніби — тиць і свої штири ґрейцарі! Щобим си мішав, там де не прошуть? Лїпше би, аби пазила на місті ярмарок, закришки, цибульку, петрушку, зернята — отам із жидиками си сварити, а не до наших руских справ си мішати. От справа! Тай хоти добра! По коршмах можна си волочити, бо то не є по унїятски, а до читальнї зійти си, прочитати щось цїкавого, навчити си розуму від чесних людий, тото по унїятски! От що може бути хандрило!“

Се уступ повторений до слова з письма селянина, котрого то письма на жаль не можемо видрукувати в цїлости, бо не можемо провірити правдивости описаних надужить. Друге письмо селянина до нашої редакциї також характеристичне і поучаюче. Під титулом „нерозпізнанє (т. є. темнота) народу“ пише селянин з Рогізни. „Ми ся навчили співати „Христос воскресе“, а наш даскал (дяк) нам казав, що ми співаєм по унїятски! Ми ся навчили від него, а він сам не розуміє ся і нас баламутить. На сьвята ходив даскал і забгудив до нашої читальнї і таких небилиць наговорив, які можна було чути від першого лїпшого піяка, що знаходить ся у пана Дувида Берона... І ще фалив ся в коршмі, що ходить до читальнї дурних вчити! Панотець духовний (Волох) вправдї церковні закони іcповняють, красно, але людий до просьвіти і тверезости не привертають, бо епітропи церковні відповідають (відказують) на нашу читальню за то, що ми приступили до сьвятої тверезости. Вони кажуть, що панотец духовний позваляють вінити порцийку горівки, а вони як зайдуть до коршми на порцийку горівки, то й у коршмі переночують, бо вони кажуть, що жиди за нас Богу ся молять, бо ми у роботї не маєм коли. У хрестопокінну пятницю ішли з коршми пяні та кричали такі соромливі слова, що аж плотам встид було слухати! А панотец дуже їх украшають против нас, порядних християнів, а вони такі добрі, що би псови хлїб із зубів вірвали і панови Дувидови понесли. У Дувида є їх читальня, бо вони не журять ся о просьвіту дїтий своїх, але запомагають кого не треба тай самі сходять на біду.

Вони не журять ся порадком в селї, що своєї власної школи не мають, бо хоть є школа, то не можна сказати, що вона наша; вона є пана барона Мустаци. У нас бідний нарід хоть рад би дуже посилати свою дитину до школи, але школа є в такім місци, що як дощ або сніг, то із душев не мож вилїзти. А де є спосібне місце на школу, то там стремить пустиня і коршма.

У нашій громадї є 16 коршем. Принаймі аби кождий шинк заробив 500 левів на рік, отже порахувати до купи, то буде вісім тисяч. Як би була розумна громада і двірник, і щадили той гріш рік за роком, то би ми мали красну велику церкву і свою школу, касу громадску, свій шпихлїр, свій громадский склеп і свій млин і другі пожиточні річи. Може би воно в нас і було, аби громада із двірником твереза, аби двірник і авшуси (радні) тверезі, аби вірно служили Богу і громадї; але вони служать Дувидови, Йосеви, Ківови, Майоркови, Лейбови, Іцкови, Ноєви і Мотьови.

От пан даскал проголосив межи людьми, що той пан Матковский з Чернівців дуже приятель рускому народови, бо він аж з унїятского пристав на волоске (се неправда — ред.) В Рогізнї отворяв він читальню против читальнї „Руской Бесїди“ тай его читальня запала ся, бо у нас вже є своя, а другої нам не треба. Ми до своєї помалу притягнемо всїх і з Дувидової „читальнї“.

Видко, як селяни самі рвуть ся до „Просьвіти“, потребують лише проводу. Маємо ще в

руках справоздане читальні Рускої Бесіди в Давиденах Зрубі. Ся читальня має 33 членів, а в бібліотеці 83 книжечки.

В справозданю находимо оригінальну замітку, що пять членів виділ „відкинув, бо піддані жидам і псують прихід членів до читальні.“ На зборах сеї читальні Бесіди голова Юрій Думенко мав промову, котру справоздавець наш так записав: „Просив бих вас, панове члени, абисте були такі добрі тай жертвували на „Народний Дім“ у Чернівцях так, як і з других читалень жертвують по левови і по два і по 50 крейцарів. Хто тілько може, спомагаймо і ми наш „Народний Дім.“ Дякуємо за опіку нашому монархови і нашому краєвому президентови Ґоесу і нашим делеґатам, цим особам щирим — многая літа прожити, що нас привели до просьвіти.“ (Славно, славно, славно! — крикнули члени). А заступник голови промовив: „Панове члени! Просю вас, не дивіть си на наших ворогів, що вас розраджують, сходіть си до читальні! Тут добр ради можна про все довідати ся. Нам позволив на цесе наш Найяснійший монарх, на цесу просьвіту, і міністерство і краєвий президент.

Наші делеґати привели нас до просьвіти, очи нам отворили. Дякуєм їм за їх щирість — многая літа прожити! Тепер наш нарід пробудив си і зачав руску букву читати і писати.“ (Члени: славно! славно! славно!)

Читаючи такі прості та щирі справозданя ми немов бачимо, як сей нарід радо горне ся до просьвіти, який він одушевлений до сего, який вдячний всім, що не спиняють єго від просьвіти і який невдоволений з всяких противників народних читалень. Нехай ті три наші письма заохотять добрих синів буковиньско-руского народу до тим щирійшої праці для него. Нарід уміє оцінити, хто єму приятель, і вміє бути вдячним.

Перегляд політичний.

* З Відня пише наш дописуватель дня 6. мая с. р. Кріза межи ґр. Кальноким а президентом угорского міністерства полаго джена. З пояснень, даних обома сторонами виявилось, що Politische Correspondenz в звістнім артикулї своїм операласъ на хибних і зле понятих мильних фактах.

Клюб послів руских вніс на нинїшнім засїданю нагляче внесене що-до погорільців місточка Стоянова, Каленецкого повіту і зажадав помочи з скарбу державного. Рівнож возьме клюб руский участь в депутациї до міністра рільництва в справі увільненя парових млинів в Галичинї від недїльного супочинку задля удержаня рівноваги в продукциї з конкуруючими сильно млинами угорскими, котрі не з'обовязані до такогож супочинку.

Румуни надсилають до ради державної численні петициї, в котрих упоминають ся о заснованє паралельних кляс при ґімназиї другій в Чернівцях. З рускої сторони анї від громад руских анї від товариств не надходять такі петициї, а они булиби дуже на часї перед розпочатєм розправ над сегорічним буджетом державним.

* Конфлікт між міністром заграничних справ Калноким а президентом угорского міністерства Банфім уже залагоджений. Длятого цїсар в ручнім письмі з дня 6. мая с. р. не приняв димісиї Кальнокого. В порозуміню з Кальноким відповів Банфі на інтерпеляцию Апонїого, що після повновласти компетентних сфер може прочитати письмо Кальнокого в тій справі. Кальнокій уважає поступованє нунция Аґліардіого безтактовностию, гідною нагани і запевняє, що на бажанє палати зробить відповідні кроки в Римі. Почини вже зроблені. Палата послів приняла сю відповідь Банфіого до відомости.

* В Чехах відбув ся дня 4. мая доповняючий вибір посла до Ради державної. Вибрано 546 голосами на 584 голосуючих молодоческого кандидата Сьвятоплюка Чеха.

* Сербска скупштина рішила одноголосно річну пенсию для бувшого короля Міляна в сумі 360.000 франків.

* Як доносять до Times, ратифікував уже хіньский цїсар хіньско-японьский договір мира. З ратифікацийним актом від'їхав вже Лі-гунґ-чанґ до Чіфу, де стріне ся з японьским відпоручником адміралом Іто. Відко отже, що Хіна не послухала намови російскої дипльоматиї, щоби проволокти ратифікацию аж по ревізиї договора, а послухала Хіна ради кревняка цїсарского Лі-гунґ-чанґ, щоби ратифікация наступила як найскорше, бо в иньшім разї Хіна може попасти ся в конфлікт між Японом а европейскими державами, а при евентуальній російско-японьскій війнї заплатила би Росиї відступленем тереториї замість теперішного военного відшкодованя Японови. Для Япона се о стілько добре, що буде мати розвязані руки супротив Хіни а свобіднїйше буде міг вести переговори з европейскими державами. Тимчасом наспіла з Петербурга досить неімовірна вість, що Росия поставила Японови ультіматум, загрозила, що скоро Япан не дасть до трьох днів рішучої відповіди, то Росия буде бльокувати японьскі порти. З Берлина же доносять, що японьске правительство зовсїм не думає ставити опору і веде тепер переговори в справі уступок як в Петербурзї, так в Берлинї та Парижи.

Дрібні вісти.

Ґр. кат. парохи в Погорилівцї, пов. заставнецкого, надав президент краєвий о. Костеви Цїсикови з Винограда. — В перемиській епархії презенту одержали: оо. А. Поляньский на Головецко дольне дек. жукотиньского, Е. Пелех на Лівчу дек. любачівского, Петро Погорецкий на Билину велику дек. мокряньского, Ів. Господаревский на Голівку дек. жукотиньского.

В справі товариства обезпечень „Днїстер“ видав митрополичий ординарият львівский окружник, котрим препоручає вже другий раз рускому духовеньству тов. „Днїстер“, бо підпирати се товариство вимагає справа народна. Окружник кінчить ся словами: „Годї сумнївати ся, щоби розвій такого дуже важного для нашого народу товариства як „Днїстер“, не лежав всч. духовеньству на серцю — а що розвій кождого товариства залежить передовсїм від найбільшого числа членів, то митропол. Ординарият поручає Всч. духовеньству поновно, щоби: в порозуміню з дотичними комітетами церкви — церкви, забудованя парохіяльні і школи в товаристві „Днїстер“ старали ся заасекурувати, щоби вірних своїх до обезпеченя свого майна в „Днїстрі“ теплими словами заохочували, а в кінци даючи вірним примір і своє майно личне в згаданім товаристві обезпечали“. Подібний обіжник видав також станїславівский ординарият.

Віче католицке має відбути ся у Львові на другий рік, мабуть в першій половинї липня рівночасно з обходом 300-лїтного ювілею унії. Комітет сего віча під проводом князя Павла Сапіги має небавом зорґанізувати шість секций: житя католицкого і справ доброчинности, секциї шкільної, рільничої, промислової, науки і штуки, а вкінци денникарства і лїтератури. Ті секциї мають приспособити материял для нарад віча, кожде в своїм крузї. Віче мало відбути ся сего року, але з огляду на ювилей унії комітет відложив віче на 1896-ий рік, бо — як сказано у відозві — коли віче відбуде ся 1896. року, то на тім скористають і обхід ювілейний унії і віче католицке.

Нелад в православній парохії черновецкій. Підчас похорону ученика бл. п. Ілярия Руснака в понедїлок заподїя ся десь паламар з ключем від церкви православної і цїлий похоронний похід — в нїм і чотириста дїтий шкільних — мусїв ждати півтретя години, заким вкінци рішили ся прикликати слюсаря, щоби отворив церкву. Коли вже в такий спосіб отворено церкву, явив ся паламар з ключем. Факт сей незвичайно обурив всїх, а родину бл. п. Ілярия, котрий умер від потрясеня мозку, упавши з гойданки, довів до крайної розпуки. Нелад сей, за котрий повинен відповідати заряд церкви, наводив зібраних на ріжні думки і здогади, до котрих парох православної церкви в Чернівцях о. Іван Прокопович не повинен допускати, а тепер повинен покарати виновника.

Російский консул в Чернівцях п. Ґорайнов одержав командорский хрест російского ордера сьв. Володимира.

Заприсяженє війска. В недїлю відбулось на толоцї коло черновецкого публичного города заприсяженє нововступивших вояків. В тім торжестві брав участь яко поручник архікнязь Петро Фердинанд.

Часопись послів Тиміньского і Воляна, „Буковиньскі Вѣдомости“ питає ся (в 16-ім числї), кому служать черновецкі новоеристи. З цїлої лайки сеї часописи на пп. Стоцкого і Пігуляка, яка личить тілько людям без найменьшого вихованя, виходить, що черновецкі новоеристи не служать Руси-Українї, а кому другому, мабуть Австриї — бояв ся сказати сьвіглий полїтик. Ми би радили єму розважити, чи коло кольске, підпираючи австрийске правительство, служить правительству чи польскому народови, чи одному і другому, а може тодї зрозуміє се, що тепер для нього есть як „темна вода во облацїх“... Закидають „Бук. Вѣд.“ черновецким новоеристам, що они все роблять для личних цїлий. Ми би раді знати, що ті новоеристи, котрих „Бук. Вѣд.“ мають на думцї, можуть уже тепер для себе самих осягнути, коли они ще давно перед новою ерою власною працею і заслугами дійшли до можливо високих становищ і на тім стоять. Але мимо того в сьвіт пускає ся дзвінку фразу про „личні цїли“, щоби ловити легковірних і баламутити всїх, хто тілько дасть ся. — Страшенно обурило „Бук. Вѣд.“ се, що „Буковина“ без нїяких заміток від себе подала, що Живний відвидів трьох буковиньских сьвящеників. Каже, що се з нашого боку донос, безстидність і т. п. Тим самим полїтик з „Вѣдомостий“ приписує гостинї Живного на Буковинї більше, як приватне значінє бо коли Живний справдї невинний собі чоловік, то подане вість, що він відвидів трьох сьвящеників, не ставить тих панотцїв в нїякім злім сьвітлї, отже наша вістка не може бути доносом, безстидностию і т. п. — В тім самім числї предивна льоґіка якогось дописувателя „Бук. Вѣдомости“ бачить в тім, що ми в „Недїлї“ подали образець вотивного костела у Відни, аґітацию за католїцизмом, котрий очивидно на єго великий розум, гірший від поганьства.

От вам терпимість релїґійна! от вам дозрілість полїтична! Не диво, що під впливом таких учителїв слова „унїят“ уживають на Буковинї яко згірдного слова до лайки. Сьвідчить се о крайній темнотї ума. — Ми не хочемо спорити зі всїми напастями „Бук. Вѣдомостей,“ бо ми певні, що люди пізнали ся вже давно на вартости сего листка і коли-ж подаємо кілька зразків способу єго войованя, то тілько для показу, до яких границь може дійти злоба і темнота людска. Надоїла она вже навіть редакторови „Православної Буковини“, К. Козаркевичеви, котрий в числї 6. своєї часописи висказує своє „негодованіе і отвращеніе къ бездонно мерзкой и плюгавой ругани Бук. Вѣдомостей“ і маловажить собі „номінальних фінансових старших комісарів і послів в краєвий сойм і номінального доктора та досьвідного журналїста, того підісланця „львівского Бісмарка“, що прийшов зі своїм качачим носом на Буковину „на заробок і спасати буковиньский-руский нарід“ (ту Козаркевич має на думцї дійстного редактора „Бук. Вѣдомостий,“ бо Ал. Костриж, котрий їх підписує, есть тілько складачем в митрополичій друкарнї). Так остро і нечемно осуджує їх Козаркевич, ведучи борбу „з гидкими і шкідними насїкомими.“ Щож ми ще можемо ту додати?

Нещасна пригода. Минувшого тижня лучив ся в Чернівцях при будові каналу нещасний випадок. 19-лїтного робітника Юрія Гуменюка засипала земля і роздавила єму череп об зелїзні рури. Коли витягнено нещасного, він був уже мертвий. Вина сего нещастя спадає на

надзирателя тих робіт, бо не уважав на те, щоби стіни землї були підперті як слід і тому усунула ся земля.

Архікнязь і матрос. Про одну черту добродушности архікнязя Кароля Стефана подає Grazer Tagespost таку вість з Тріесту: В Люсін-Ґранд померла молода жінка матроса, а сей був тоді власне в Фіюмі за роботою, то-ж двоє малих дітий остало ся на ласку сусідів. Коли матроса повідомлено телеґрафічно про смерть его жінки, він бігав безпорадно по березї і шукав пароходу, котрий би его відвіз до Люсін-Ґранду. Знайшов він матроса яхта „Хріста“ архікнязя Кароля Стефана і довідав ся, що „Хріста“ за два днї від'їде до Люсін-Ґранду. То-ж пішов той матрос до архікнязя, оповів ему своє нещасте, а архікнязь затримав его і дав приказ, щоби зараз від'їхати до Люсін-Ґранду. Та на тім не конець. Другого дня одержав той матрос повідомлене, що его діти, хоч не мають ще відповідного віку, приняті до „притулку дітий архікнягинї Елеонори“, інститута архікнягинї Мариї Тереси.

Страшна буря лютила ся дня 4. мая в околиці Сіюсфальса в Америці. Цїлий округ потерпів великі шкоди, а при тім стратили 50 осіб своє житє.

Заїлість опозицийна, а терпимість. Neue Fr. Presse знов пустила одну зі своїх еремиад і взиває лїбералів в Радї державній, щоби виступали против внесень Діпавлїого в справі реформи виборчої і цїлїйскої ґімназиї; притім ставить N. Fr. Pr. лїбералам за примір Поляків, котрі від своїх принципів анї на крихту не відступили, бо они знають, що кожда партия ослаблює себе саму такою неприродною полїтикою. На се відповідає краківский Czas: „Поляки не мають Цїлї, се правда. Але за те Поляки мають рускі паралельки в Коломиї і Перемишли (тепер в Перемишли буде самостійна ґімназия); та з сего не зробили Поляки цїлїйского питаня, лише задоволили справедливе жадане другого краєвого народу sua sponte. Порівнане, яке зробила N. Fr. Pr., зовсїм не виходить в користь лївиці. Бо Цїлле, хоч нїмецке, лежить в чисто словіньским окруженю, а руска ґімназия над Сяном лежить на границї язика руского і польского. Коли галицкий сойм помимо того одноголосно заявив ся за заснованем тої ґімназиї, то стало ся те в тім переконаню, що жаден народ, котрий чує в собі національну силу, не потребує в признаню прав иньшого народу бачити ослаблене своїх власних прав. Коли отже Поляки належать до здібних мужів державних, то наука що-до Цїлї виглядає цїлком инакше, як висновує N. Fr. Pr.“

Жіноча ґімназия у Львові. завдяки жертві одної Польки п. К. з Росиї, котра зложила на сю цїль 30.000 рублїв, буде отворена може вже й від вересня с. р. очивидно лиш перша кляса, до котрої приймали би учениць по скінченю школи видїлової. Всїх кляс ґімназиї було би шість. Персонал учительский дібрав би ся з учителїв ґімназийних, плачених з процентів від капіталу 30.000 рублїв і з такс від учениць. По віденьскій і праскій була би се третя ґімназия жіноча в Австриї. Плян наук для львівскої ґімназиї вже укладає ся, а опікуватись нею буде товариство учителїв шкіл середних.

Помер. Антін Малик, ц. к. почтмайстер в Вашківцях н. Ч., тамже дня 3. мая с. р. Покійник був батьком ад'юнкта судового в Сереті і урядників почтових на Буковинї та відзначав ся тихим але примірним житем. Земля ему пером!

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 8. мая. Віденьскі і будапештеньскі ґазети оповіщують слїдуюче відручне письмо цїсаря дв Кальнокого: „Завіряю вас о моїм повнім довірю і узнаю ваші великі заслуги, які ви для мене через довгі лїта положили і на які я й на дальше велику вагу кладу; при тім не чую ся спонуканим, вдоволити вашій просьбі з дня 2. мая, щоби вас звільнити від уряду спільного мінїстра заграничних справ“.

Градець угорский, 8. мая. Посол до ради державної Фандерлїк умер на серцевий удар.

Поля, 8. мая. Вже ранним ранком велика. сьвяточно убрана товпа людий окружала арену, де мало наступити приняте цїсаря, що мав приїхати нинї з Любляни. На серединї огорода Мариї Валериї знаходить ся павільон цїсарский, окрашений цїсарскою короною; по лївій і правій сторонї суть меньші павільони, в котрих ждали запрошені дами, біло убранї дївчата і шкільна молодїж. Перед величавим цїсарским павільоном очікували цїсаря архікнязь Кароль Стефан, перебуваючі тут ріжні князї, намістник, комендант маринарки Штернек, достойники маринарки і цивільні з цїлої Істриї в сьвяточнім убраню. Італїяньскі товариства робітницкі очікували цїсаря при виходї з парку коло Ріви, а величезна сила народу товпила ся біля арени. Коли над'їхав цїсарский поїзд, загреміли армати пароходи відповіли вистрілами на повитане і прибрали ся в сьвяточний стрій. Коли цїсар о 7 годинї рано виходив з свого ваґону сальонового, витали его невмовкаючі оклики Eviva, так що вистріли гармат ледво можна було чути. Разом з цїсарем приїхав архикнязь Франц Сальватор. Цїсар привитав ся з архикнязем Каролем Стефаном і відзначив промовами присутних достойників, заступників маринарки і урядів цивільних При вступі до цїсарского павільону привитав цїсаря бурмістр Полї, др. Ріцї, італїяньскою промовою, в котрій висказав глубоко відчуту подяку за цїсарску гостину, почутя льояльности і щиру підданність цїлого населеня. О душевлене є потребою серця народу, що подивляє монарші прикмети, відчуває сердечну вдячність за доброчинність всякого рода, яка показує ся в цїсарскій ласкавости так прегарно Цїсар відповів по італїяньски, що радо принимає заяви щирого привязаня і тїшить ся, що може тут пробути кілька днів. Радо побачить поступ міста, а бурмістр нехай і на дальше для спільного добра, продовжає свою австрийским почутєм переняту дїяльність, а горожани нехай будуть і на дальше переконані о цїсарский прихильности. Сїй відповіди цїсаря слїдували невмовкаючі оклики Eviva! Цїсар поїхав потім через тріюмфальну браму і сьвяточно прибрані улицї на площу військових вирав, де стояла цїла залога. На дорозї витали цїсаря ентузиястичні Eviva народу. По дефілядї війска поїхав цїсар до парохіяльного костела маринарки що тепер будує ся, оглянув его і висказав свою втїху, що збудований з самого істріяньского мармору. Потім поїхав цїсар до звидженя форту Верделя, де на его приказ відбули ся вправи стрілецкі і вернув назад до Полї. Звідтам удав ся цїсар на ґалевій лодцї, що була приготовлена двірским адміральством, на яхт „Мірамар.“

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причена, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загально звісне втиране, лагодить біль, можна дістати по цїнї 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптиці. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою **„котвиця“** за **правдиві**. Центральна розсилка: **Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.**

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Цїгуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.